

8. Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «БЕСІДИ ПРО МИСТЕЦТВО» елементарного підрівня початкової мистецької освіти. Київ, 2020. 75 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-446-7-27>

EFFECTIVE COMMUNICATION STRATEGIES OF THE CONDUCTOR

ЕФЕКТИВНІ КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ ДИРИГЕНТА

Dudyk R. V.

*Candidate of Arts,
Doctor of Philosophy,
Associate Professor at the Department
of Music Education
and Conducting Methods
Educational and Scientific Institute
of Arts of Vasyl Stefanyk Precarpathian
National University
Ivano-Frankivsk, Ukraine*

Дудик Р. В.

*кандидат мистецтвознавства,
доктор філософії,
доцент кафедри методики музичного
виховання та диригування
Навчально-науковий інститут
мистецтв Прикарпатського
національного університету
імені Василя Стефаника
м. Івано-Франківськ, Україна*

Музична комунікація – це процес передачі та обміну музичною інформацією, емоціями та ідеями між учасниками музичного процесу, такими як виконавці, диригенти, композитори та слухачі. Цей процес може відбуватися як вербально, так і невербально, через різноманітні технічні засоби.

Основні аспекти музичної комунікації:

Невербальна комунікація:

- жести диригента: використання рухів рук, міміки та зорового контакту для керування оркестром чи хором;
- музичні інтерпретації: виконавці передають емоції та смисли через динаміку, темп, артикуляцію та інші музичні засоби;
- взаємодія музикантів: музиканти в ансамблі комунікують один з одним через погляди, рухи та слух.

Вербальна комунікація:

- інструкції та коментарі: диригенти та педагоги дають словесні вказівки та пояснення для досягнення певного музичного результату;
- обговорення інтерпретацій: музиканти обговорюють свої бачення та ідеї щодо виконання твору.

Емоційна комунікація:

- передача емоцій: музика як засіб передавання та викликання емоційних станів у слухачів та виконавців;
- емпатія: розуміння та відчуття емоційного стану інших через музику.

Когнітивна комунікація:

- музичні символи та знаки: використання нотної грамоти та інших музичних позначень для передачі музичних ідей;
- аналітична взаємодія: обговорення структурних і теоретичних аспектів музичних творів.

Соціальна комунікація:

- взаємодія в колективі: співпраця та спільна робота музикантів у ансамблях, оркестрах та хорах;
- взаємодія з аудиторією: концертна діяльність, де музиканти передають свої інтерпретації та емоції слухачам.

Технічна комунікація:

- звукова інженерія: використання технологій для запису, обробки та відтворення музики;
- використання медіа: розповсюдження музичних творів через різні медіа-платформи.

Приклади музичної комунікації:

- диригент і оркестр: диригент використовує жести і міміку для координації музикантів, передаючи їм своє бачення твору;
- виконавець і слухач: виконавець передає слухачам емоції та ідеї твору через своє виконання;
- ансамбль: музиканти в ансамблі комунікують між собою для синхронізації та гармонійного виконання;
- композитор і виконавець: композитор передає свої музичні ідеї виконавцям через нотний текст і вказівки.

Ефективні комунікативні стратегії є ключовим аспектом успішної роботи диригента з оркестром чи хором. Диригент, як лідер музичного колективу, повинен вміти ясно передавати свої ідеї, підтримувати мотивацію музикантів і забезпечувати продуктивну атмосферу на репетиціях та виступах. Ось кілька важливих комунікативних стратегій, які сприяють успішній взаємодії диригента з колективом:

1. Невербальна комунікація.

1. Диригентські жести та міміка. Жестикуляція диригента повинна бути чіткою, зрозумілою і виразною, щоб музиканти могли легко слідувати його вказівкам.

2. Зоровий контакт. Підтримка зорового контакту з музикантами допомагає встановити емоційний зв'язок та сприяє кращому розумінню.

3. Мова тіла. Відкрита та впевнена постава диригента може надихати музикантів і створювати відчуття впевненості та згуртованості в колективі.

II. Вербальна комунікація.

1. Чіткі інструкції. Вказівки мають бути конкретними та короткими, щоб уникнути непорозумінь.

2. Позитивний зворотний зв'язок. Похвала та визнання досягнень музикантів підвищують їхню мотивацію і самовпевненість.

3. Конструктивна критика. Під час критики важливо бути об'єктивним і зосереджуватися на покращенні, а не на критиці особистостей.

III. Емоційна підтримка та мотивація.

1. Емпатія. Важливо розуміти емоційний стан музикантів і підтримувати їх у складні моменти.

2. Мотиваційні промови. Використання натхненних слів та історій може підвищити загальний настрій та ентузіазм колективу.

3. Створення позитивної атмосфери. Забезпечення комфортної та дружньої атмосфери під час репетицій сприяє кращій продуктивності.

IV. Демократичний підхід.

1. Залучення музикантів до обговорень. Диригент може запитувати думки і пропозиції музикантів щодо інтерпретації творів, що підвищує їхню участь та відповідальність.

2. Прийняття рішень разом. Спільне прийняття важливих рішень допомагає створити відчуття єдності та співпраці в колективі.

V. Інформативність та підготовка.

1. Пояснення музичних ідей. Диригент повинен вміти пояснювати свої музичні ідеї та бачення твору, щоб музиканти розуміли його наміри.

2. Попередня підготовка. Добре підготовлений диригент, який детально знає партитуру, може більш ефективно керувати репетиціями та виступами.

VI. Управління конфліктами.

1. Розв'язання конфліктів. Диригент повинен вміти вирішувати конфлікти в колективі, підтримуючи справедливість та взаємоповагу.

2. Профілактика конфліктів. Запобігання конфліктам через відкриту та чесну комунікацію, а також через чітке встановлення правил і очікувань.

VII. Особистий приклад та лідерство.

1. Взірець для наслідування. Диригент повинен демонструвати високі стандарти професіоналізму, дисципліни та пристрасності до музики, що буде мотивувати музикантів слідувати його прикладу.

2. Повага і довіра. Важливо будувати відносини на основі взаємної поваги і довіри, що сприяє кращій співпраці.

Ефективна комунікація диригента з колективом є основою для досягнення високих музичних результатів і створення гармонійної робочої атмосфери.

Музична комунікація є складним та багатогранним процесом, що охоплює різні форми взаємодії та передачі інформації, завдяки чому музика може втілювати глибокі емоції, ідеї та культурні цінності.

Література:

1. Ладний, А. С., Кедіс, О. Ю. Комунікативні аспекти діяльності хорового диригента. Збірник наукових праць. *Педагогічні науки*. Випуск 142. Київ, 2019. С. 124–130. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/30199>
2. Варданян О. І. Нові комунікаційні стратегії сучасних виконавців класичної музики. Музичний твір у сучасному медіа просторі. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. Вип. 138. 2023. С. 50–59. URL: <http://naukvisnyknaum.com.ua>
3. Виткалов С. Особливості комунікативної взаємодії диригента та учасників оркестрового колективу. *Інноватика у вихованні* : збірник наукових праць. Рівне, 2023. Вип. 17. URL: <https://ojs.itup.com.ua>